

KÜLDETÉS

2021. február

A Kárpátaljai Református Egyház lapja

XXIX. évf. 2. szám

„Adj lelkedből erőt, hogy értsem és szeressem elrendelt utamat s minden parancsodat.
Egy vágyat hagyj nekem, hogy halljam és kövessem szent igazságodat, szent igazságodat.” (MRÉ 433/2)

NAGYBEREGI REFORMÁTUS LÍCEUM FELVÉTELI TUDNIVALÓK • 2021 HIT • TUDÁS • KÖZÖSSÉG • ISKOLA

Líceumi nyílt nap:
2021. március 13.

A felvételi időpontja:
2021. április 24., 8.00

Előkészítők:
2021. február 6. - április 17.
Szombatonként 9.00

Jelentkezz az
5., 6., 7., 8., 9. és 10.
osztályokba!

MINDEN EGY HELYEN

modern kollégium
baráti közösség

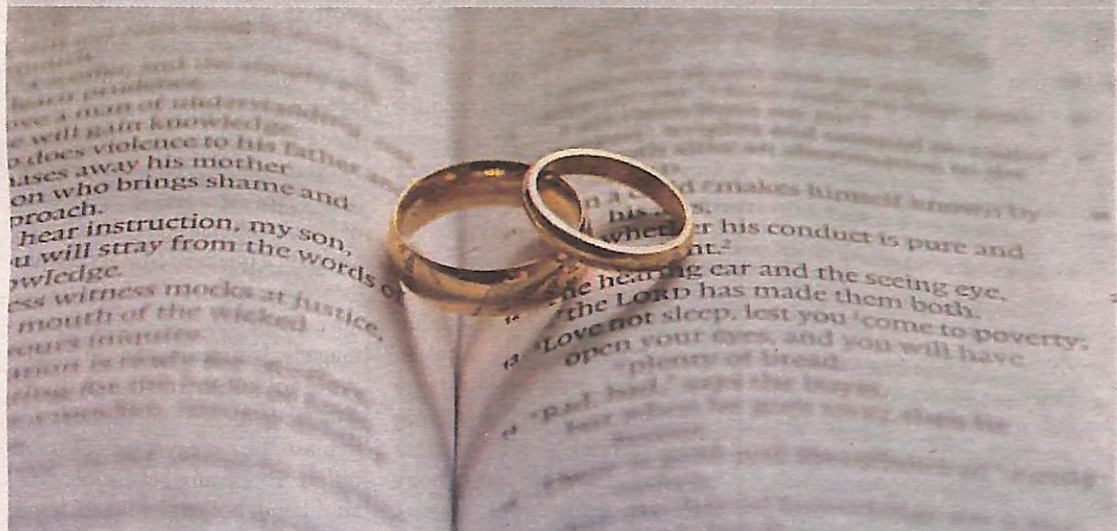
művészeti képzés
néptánc oktatás

A jelentkezés online módon történik.

lelki élet, istentiszteletek
ifjúsági- és szövetségi
bibliorák

Részletek: www.nbrl.com.ua | [f](#) | [ig](#) | [t](#) +380 99 423 4145

A HÁZASSÁG ISTEN AJÁNDÉKA

Isten a házassági kapcsolatot megáldotta kezdetétől fogva. „Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. Isten megáldotta őket, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet.” (1Móz 1, 27–28) A Biblia azt írja, a házasság legyen megbecsült mindenki előtt. (Zsid 13, 4) Úgy érti, hogy legyen megbecsült kapcsolat mindkét fél számára. Az volt a szándéka vele, hogy kölcsönös bizalom és hűségen alapuljon. Mint társak az élet útján, férj és feleség együtt dolgozik csapatként, megtanulják egyre jobban és jobban szeretni egymást, így együtt gyarapodhatnak minden jóban. Ha ez a tapasztalatunk, akkor őszintén mondhatjuk, boldog házasságban élünk.

Részletek a 4–5. oldalon

Nagydobronyi Református Líceum

Nyílt nap

Szeretnél továbbtanulni, de még nem döntötted el, hogy hol?
Kíváncsi vagy rá, hogy milyen 2020-ban egyházi líceumban tanulni Kárpátalján?
Szeretnél látni egy jól felszerelt iskolát,
ahol felkészült tanárok és barátságos diákok várnak téged is?

Akkor gyere el a Nagydobronyi Református Líceum nyílt napjára
2021. március 5-én 9 órai kezdettel

A programból:

- Közös áhítat
- Tájékoztató a felvételi vizsgákról és követelményekről
- Bemutatkoznak a tanáraink
- Iskolánk énekkarának fellépése
- Bemutatjuk az iskola épületét és kollégiumát
- Feltehetőleg kérdéseiteket
- Közös ebéd

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk

2021

Az imádság mibenlétét tökéletesen meghatározni, minden emberre egyenlő érvényű leírást adni (amelytől eltérni nem lehet, vagy egyenesen vétek) – felesleges és téves. Az imádság mindannyiunk szubjektív világában kifejlődő cselekedet, amely a saját jellemvonásaink által válik egyedivé. Persze vannak alapvető dolgok, amiben megegyeznek az imák, amelyek nap mint nap emberek milliói szívéből indulnak Isten trónusa elé. Ilyen például, hogy az imádság mindig Isten felé néz, Őt szólítjuk meg és Krisztusért kérjük imánk meghallgatását. De ezek mellett számos olyan dolog van, amely különbözik az imádságokban. Először is más-más szerepet tölthet be az életünkben. Van, akinek a megszokás, a rutin része, van, akinek a megnyugvás ideje, és sorolhatnánk tovább a szerepeket. Számomra az imádság egy hatalmas lélegzétvétel a mindennapok sodrásában. Amikor nem látok ki a feladatok sokaságából, amikor egyre inkább igyekszem felvenni ennek a felgyorsult világnak a tempóját, ezekben a fojtogató pillanatokban igazi megújulást jelent a szívből elmondott imádság. Mint amikor gyerekkorunkban tornaórán 40/100 m távokat kellett lefutni. Az ember nem vett egy

Soós Zsolt ■

Fellelegezni Isten mellett

„Mindenkor örüljétek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra” (1Thessz 5, 16–18)

mély lélegzetet sem, csak a végén, amikor ájuldozott a kimerültségtől. Mindez persze nem csak az én életem sajátossága. Egyre inkább észrevehető a családokon, az egyéni életeken, hogy a nagy futásban, amelyet ránk kényszerít ez a világ, elfelejtünk olykor megállni és levegőt venni.

A mögöttünk lévő év pedig minderre még rá is segített a kilátástalanság és a gazdasági helyzet súlyosbodásával. Az idei évünket legalább annyi kétség és félelem övezi. Ebben a rendkívül megpróbáló időszakban az imádság a védőoltásnál is fontosabb tényező az egészségünkre nézve, ez alatt pedig nyugodtan érthetjük a testi-lelki egészségünket.

Amikor az imádság központi helyet kezd elfoglalni az életünkben Isten mellett, minden új nézőpontba kerül. A lehetetlenek lehetővé válnak, a kihívások lehetőségekké formálódnak, egy egész szemléletváltáson megy át emberi lényünk. A pszichológia tudománya, a különböző önfejlesztő gyakorlatok, trénerek mind ezt helye-

zik a középpontba a gyógyulás és megerősödés útján, hogy új szemléletmódot kell kialakítanod. Sajnos ezt a legtöbbször Isten nélkül kívánják elérni, ami éppen ezért hosszú távon eleve bukásra van ítélve. A Szentírásból tökéletesen kirajzolódik, hogy az új szemléletmód Istennel kezdődik el (ami isteni mivoltából kiindulva maradandó lehet), Pál apostol pedig ezt az igazságot tovább folytatva rámutat az imádságra, amely szorosan kapcsolódik az új szemléletmódhoz. Azt is mondhatnánk, ez az egyik velejárója – az imádságos lélek, a mindennapi „lélegzétvétel”. Erre buzdít a fenti igeszakasz, mégpedig két okból.

Egyfelől, mert ez az Isten akarata. Az Isten ember felé irányuló akaratának a legfontosabb jellemvonása a szeretet. Ez pedig meghatározza a célját. Az Isten akarata, hogy gyermekeinek jó legyen. Nem az az akarta, hogy szenvedjünk, hanem az, hogy békességre találjunk Krisztusban.

Folytatás a 2. oldalon

A kárpátaljai reformátusok és az 1956-os év

Nemzeti történelmünkben az 1956-os év sajátos helyet foglal el. A Szovjetunióhoz csatolt területeken élő magyar reformátusok számára azonban ez az év őszig más fontos változásokat is hozott. Alábbi írás az 1956-ban végbement azon eseményeket vázolja, amelyek elsősorban az októberi budapesti forradalmat megelőzően történtek. Csak olyan dolgokról beszélünk, amelyeket korabeli források támasztanak alá.

Ha hívek akarunk maradni a történelmi folyamatokhoz, akkor valójában ezt a történetet a Szovjetunió Kommunista Pártja által 1954 novemberében kiadott rendelettel kell kezdeni, amely „A lakosság körében végzett tudományos-ateista propagandában elkövetett hibákról” szól. Ebben a pártvezetés kénytelen volt a korábban elkövetett túlkapások miatt visszakozni. Így az addigi nyílt és szándékos vallásellenes propaganda helyett inkább az egyéni meggyőzés módszerét javasolták. Időben ekkor, vagyis 1955–56 folyamán 14 elítélt református lelkész tért haza (a 18-ból) a szibériai és közép-ázsiai kényszermunka-táborokból, s többségük ugyanoda került vissza szolgálni, ahonnan elhurcolták. A hívek zöme örömmel várta és fogadta vissza a GULAG-táborokat megjárt hívő papjait. Ezeket a visszatéréseket a társadalom a novemberi rendelet eredményének tudta be, pedig többségük letöltötte kiszabott büntetését.

A fent említett rendelet tartalma Kárpátalján is egyhamar ismertté vált. Mai szemmel nézve, az 1950-es években vidékünknek úgy a falusi, mint a városi lakossága mélyszegénységben élt. Természetesen ez alól nem voltak kivételek a magyar falvak sem. Aki tehetett, törvényes úton, a többiek pedig ahogyan csak tudtak, próbáltak elköltözni faluról annak ellenére, hogy az ott élőknek legalább az alapvető élelmiszerük megvolt. A minden áron való elköltözés vágya a református lelkészeket sem kerülte el, s a városba történő átjelentkezésük támogatása végett többen kérvénnyel fordultak a „dékánhoz” (ahogyan abban az időben a szovjet állam a Kárpátaljai Református Egyház vezetőjét nevezte). Gencsy Béla azonban ahhoz ragaszkodott, hogy minden lelkésznek a saját gyülekezte tagjai között kell élnie. Ettől az elvétől annak ellenére sem állt el, hogy jó pár református lelkész rendelkezett saját lakással valamelyik városban. A korabeli források több olyan folyamodványt megőriztek, amelyeket azok a lelkészek írtak a területi vallásügyi megbízotthoz, akik kifogásolták a „dékán” ezt az eljárását. Am a kérdésben a végső szót a vallásügyi megbízott mindahányszor Gencsy hatáskörébe utalta vissza. Természetesen többen voltak azok az elhivatott lelkészek, akik nem kívántak elgyülekezettükből, mert immár nem csak vasárnap délből tarthattak

istentiszteletet, hanem minden szombat este, valamint magánházaknál esténként hetente többször is.

Nagy örömet jelentett 1955 nyarán, hogy az 1948 óta működési engedély nélkül maradt 26 református gyülekezet regisztrációját is elindíthatták, s az 1956 őszére be is fejeződött. Gencsy Béla javaslatára ekkor az egyházközségek pénzalapot hoztak létre a munkaképtelenné vált lelkészek segélyezésére, mert a papok nem kaphattak állami nyugdíjat. Ennek következtében a „dékán” mellé egy három főből álló tanácsot választottak Illyés István beregszászi, Petneházy Gyula mezőkaszonyi és Mitro István salamoni lelkészek személyében. És Gencsy 1956 januárjában érkezettnek érezte az időt arra is, hogy kérvényezze, miszerint az államhatalom részéről a Kárpátaljai Református Egyház élén álló személyt ne „dékánnak” (дeкaн) nevezzék, hanem a magyar püspöknek megfelelő orosz „episzkop” (eпискoп) szót használják személyére. A püspök megnevezés visszaállítását a háromfős tanács 1956. február elején kérvényezte is a vallásügyi megbízottnál. Az állami vallásügyi hivatal területi, köztársasági és szövetségi vezetői között a beadvány nézeteltérést okozott, ugyanis míg a moszkvai vezető támogatta, addig a kijevi és az ungvári beosztottak ellenezték azt.

Moszkvából azonban 1956. március 27-én megérkezett a pozitív válasz, miszerint a „dékán” ezután már hivatalosan is a Kárpátaljai Református Egyház püspökének nevezhették. A hivatalos beiktatás, ünnepélyes keretek között, 1956. április 15-én a szürtei református templomban zajlott. Gencsy Béla püspöki beiktatása valójában a reformátusok eredeti egyházszervezetét próbálta visszaállítani, amelyet 1949-ben az állam durva beavatkozása megbontott. Pozitív változás volt még, hogy 1956 őszére 89-re emelkedett a bejegyzett

református egyházközségek száma, amelyet 58 lelkész pásztorolt ekkor. Amint látható, a kárpátaljai reformátusok számára az 1956-os év az elítélt és kényszermunkára hurcolt papjainak visszatéréseivel, eredeti egyházszervezetük részleges visszaállításával, illetve minden egyházközségük törvényes működésének engedélyezésével kezdődött. Azonban az októberben Magyarországon lezajlott forradalmi események nem hagyták érintetlenül az itt élőket sem. Ma már tudjuk, hogy sokan mellette, de voltak, akik ellene foglaltak állást. 1956 őszén Gencsy Béla püspök viselkedése akkor is, és ma is sokakból értetlenséget váltott ki. Gencsy

Gencsy Béla szürtei lelkész, 1956-tól református püspök ugyanis a területi vallásügyi megbízott előtt mindvégig makacsul védte a forradalom idején hosszú ideig Magyarországon tartózkodó lelkészeit (Horkay Lajos Salánkról több mint egy fél évet, Szécsényi István Husztról három hónapot tartózkodott távol szolgálati helyétől). Gencsy nem volt hajlandó nyilvánosan elítélni Ravasz László püspöknek a forradalom idején tett kijelentéseit és tevékenységét sem. Azonban 1956. november 23-án (nem tudni pontosan) meg- vagy aláírta az Egyesült Nemzetek Szervezetének címzett levelet, amelyben cáfolta a tényt, miszerint magyar felkelőket hurcoltak volna a Szovjetunióba. Mikor az 1956-os magyar forradalom támogatása mi-

A szürtei református templom, ahol 1956. április 15-én Gencsy Bélát püspökké avatták

att az ún. „gálóczi csoport” ügyébe 1958 májusában a KGB belekeverte Gecse Endre helyi lelkész is, Gencsy püspök erre válaszul a lelkészt Gálócra helyezte át, de sajnos ezzel már nem sikerült megakadályoznia, hogy Gecse Endrét elhurcolja a KGB.

Hát ilyen sűrű, sok mindenben sikeres, egyben szomorú és tragikus évet jelentett az Úrnak 1956. esztendeje a kárpátaljai reformátusok számára.

Szamborovszkyné dr. Nagy Ibolya

Az ének mint a teremtmő erő közvetítője

Három egymásra függő történetet az énekelt történelem alkotásáról.

• Az egyik magyar ismerősöm a kilencvenes évek legelején Albániában járt. Vendéglátójával (és egyben tolmácsával) egy vendéglőbe ültek be. Az egyik asztalnál ülő vendég (talán a fokozódó mámor is közrejátszott) egyre hangosabban és hevesebben kezdett énekelni. Aztán a vendéglőben lévők közül egyre többen csatlakoztak az énekléshez, és az éneklés mindenkire kiterjedt. Majd néhányan felálltak és kört alkotva, illetve a körben mozogva táncoltak. Az ismerősöm nem értette a nyelvet, de érzékelte, hogy az ének és a tánc valami konkrét történetet akar kifejezni (már-már drámajátékká alakulva). Megkérdezte a vendéglátó tolmácsot (aki láthatóan szintén egyre nagyobb átéléssel figyelte az eseményeket), hogy miről szól az ének és a tánc. Mire a válasz: „a történelmünkről”. Amit a nemzetközösségben így adtak tovább és értelmeztek, hogy a mindenkor jelenben válasz és alkotó erő legyen (mára lásd: az albán nemzet státuszát).

• A Szovjetunió végnapjaiban a tizenöt tagköztársaság népei egyre inkább fejezték ki és éltek meg önállósági törekvéseiket. Ebben az önállósági „mozgólódásban” megmutatkozott az érintett népek önazonossága is. Ezen törekvések, úgy politikai, gazdasági, mint nemzetontudati szempontból „legsikeresebb” megnyilvánulása a balti államokban teljesedett ki és ment végbe. A balti függetlenségi törekvések megnyilvánulásának sajátossága volt a közösségi éneklés. Kisebb-nagyobb közösségek gyűltek össze (változóan szervezett keretek között, akár kórusok, akár demonstrációk formájában) és népdalokat, illetve egyházi énekeket énekeltek. Az egyik beszámoló szerint „a hullámozó énekek árja kimosta a szívekből a félelmet és felismerhetővé mosta a nemzet arcát”. Mára a három kis balti ország Európa biztonságos és dinamikus fejlődő (a többi volt tagköztársaság által irigyelt) térsége.

• Klebelsberg Kunó (1875–1932), a 20. századi Magyarország talán legválságosabb és legkilátástalanabb időszakában (Trianon után a „békecsinálók” maximum öt évet adtak Magyarországnak) volt vallási és közoktatási miniszter (1922–1931). Akinek munkálkodása hozzájárult ahhoz az isteni csodához, mely a területének kétharmadától és lakosságának egyharmadától megfosztott Magyarország nem csak túléléséhez, de dinamikus fejlődéséhez is gyarapodásához vezetett. Ő ismerte fel és hangoztatta a „megtisztított” magyar

„kulturfőlény” és nemzeti oktatás megtartó erejét. A nemzeti erő ezen megtisztított megújulásában és kibontakozásában döntő szerepe volt az éneklésnek. Például minden magyar iskolában kötelezően működött kórus és színtársulat (megj.: Klebelsberg híres volt arról, hogy mindent személyesen ellenőrzött, s ezen iskolai ellenőrzéseknek egyik sarokpontja a kórusok megfelelő működése volt). Munkálkodásának világszerte (ez nem elfoglalt költői túlzás) csodált és irigyelt közvetlen eredményei: 5000 tanterem és iskola, az analfabetizmus felszámolása, az oktatás általánossá tétele, a szegedi és pécsi egyetem megalakulása, ill. ezen oktatási rendszerből került ki 14 magyar Nobel-díjasunk stb.

Az ének képes arra, hogy az egyént és a nemzetet megtartó és megújító értékeket fel tudja fedeztetni, el tudja ültetni és tovább tudja adni. Akkor volt egy közösség és a közösségben az egyén boldog, erős és sikeres, amikor kibontakozott. E kibontakozás akkor volt, amikor az énekkultúra mentális és minőségi magasságban és mélységben, szélességben és időben kiterjedt volt. Illetve fordítva: ha egy nemzet elfelejti az énekeit és lemond az éneklésről, nem tudja mélyen és hatékonyan továbbadni önazonosságát; ezért közösségileg és egyénileg gyökeretlenné és a kihívásaival szemben tehetetlenné válik; ezért a keserű frusztráltságából a beolvadás sodrásába menekül (megj.: történelmileg elterjedt hadviselési taktika, hogy a felszámolásra ítélt nemzettől annak ellenségei igyekeztek elvenni az énekeit és a történelmét – ebben a párosításban). Feladat a kárpátaljai magyar jövőnk és kibontakozásunk érdekében: fedezzük fel ismét az énekelt történelmi értékeinket; az óvodákban és iskolákban legyen minden énekóra kiemelt helyen megtartva; felelős központi ösztönzés és támogatás álljon az énekkultúránk rendelkezésére!

Radvánszky Ferenc